

Er du klar til katastrofen?

Udarbejdet af Dorte Haraldsted Mortensen, KP

Målgruppe: 6.-10. klasse, Ungdomsuddannelser, Voksenuddannelser

Er du klar til katastrofen?

Beskrivelse

Alexander har overtalt sin familie til at medvirke i et eksperiment. I tre døgn skal de leve i et realistisk katastrofescenarie, hvor de hverken har vand, strøm, internet eller varme. For er vi danskere forberedte nok, hvis katastrofen pludselig rammer?

Pædagogisk note

Mange børn har hørt, at danskerne nu skal have vand og mad til tre dage, så de selv kan klare sig igennem en krisesituation. Det kan gøre børn bekymrede, både hvis deres egne forældre er begyndt at købe dåsemad, eller hvis de ikke er. Måske har de hørt om oversvømmede gade i Præstø, saboterede kabler i Østersøen eller om Beredskabsstyrelsens anbefalinger i nyhederne. Derfor kan det være relevant at tale om 'prepping' i skolen. Begrebet dækker over en livsstil og praksis, hvor man aktivt forbereder sig på at håndtere nødsituationer ved fx at opbygge et lager af langtidsholdbar mad, toiletpapir, medicin og andre fornødenheder. Vi kender allerede begrebet fra dommedagslitteratur og katastrofefilm, men i en mere usikker verden med risiko for klimakatastrofer og hybrid krigsførelse skal vi mere konkret forberede os på en ny virkelig.

I denne explainer er journalisten selv forsøgskanin og iscenesætter et tredages strømnedbrud i sit eget hjem, hvor familien skal klare sig uden rindende vand, strøm i stikkontakten og varme i radiatoren. Hensigten med dette journalistiske greb er at skaffe 'visuelt proofs', som kan skabe fascination og identifikation ved at publikum oplever journalisten som aktivt medvirkende. Som seer følger vi journalisten og hans families erfaringer, udfordringer og usikkerheder i lejligheden, når de tilbereder mad på altanen, vasker op med en sprayflaske eller henter vand i ladcyklen. Explaineren indeholder desuden interview med en ekspert i katastrofe håndtering, og en reportage med en prepper, som gennem tyve år har opbygget et lager med dåsemad, medicin og kommunikationsudstyr.

Lad dine elever undersøge de journalistiske virkemidler ved hjælp af kapitelsættet.

Rigtig mange danskere ikke fulgt Beredskabsstyrelsens anbefalinger endnu. Derfor kan dine elever fx lave en kampagne, som har til formål at få flere danskere til at tage prepping alvorligt. (se link til artikel) I kan også simulere et fremtidsscenario, hvor eleverne forestiller sig, at de selv befinder sig midt i et strømnedbrud. I kan fx trække gardinerne for slukke lyset i klassen i klassen og lade eleverne skrive breve eller dagbøger med blyant og papir i lyset fra lommelygter eller stearinlys. Beretningerne kan indeholde beskrivelser af et kronologisk tidsforløb med beskrivelser en hverdag uden strøm samt reflekterende afsnit, hvor eleverne sætter ord på deres erfaringer og bekymringer. De kan også selv prøve at lave havregrød uden komfur, lave mad på bål eller producere en flyer med gode råd til andre børn og unge.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: Journalisten som forsøgskanin i katastrofescenarie

01: SOS-intro! Hvor forberedte er vi?

00:00:05

I introen beskriver, journalist og hovedperson, Alexander Jonassen, udsendelsens vinkel ved hjælp af voice-over: Han vil undersøge, hvor forberedte vi danskere er, hvis krisen rammer, fordi myndighederne som noget nyt har opfordret befolkningen til at have et hjemmeberedskab. Videoer fra journalists egen lejlighed samt nyhedsklip understreger pointerne undervejs. At en journalist inddrager sig selv og sin familie i et eksperiment til at konkretisere en samfundsproblematik, er et velkendt journalistisk greb, som hedder 'journalisten som forsøgskanin'.

02: Ekspertinterview om katastrofescenariet

00:01:28

Alexander har sat forskeren Rasmus Dahlberg i stævne i et beskyttelsesrum. Sammen har de planlagt et eksperiment, som er et realistisk katastrofescenarie, hvor familien skal leve tre dage i en lejlighed uden strøm med en kasse fyldt med nødforsyninger, som svarer til de anbefalinger, som alle danskere har modtaget i e-boksen fra Beredskabsstyrelsen. Eksperten forklarer også, hvilke følgevirkninger et omfattende strømnedbrud kan have? Sort/hvide 3D-animationer fungerer som dækbilleder, der understreger omfanget af et omfattende strømnedbrud. Hvorfor har journalisten mon valgt at interviewe forskeren i en bunker, og hvilken funktion har animationerne?

-
- 03: Eksperimentet starter 00:02:49**
Hjemme i lejligheden forklarer Alex, hvad eksperimentet går ud på og samtidig instruerer han seerne i, hvad der skal til for at klare sig i tre døgn uden vand, varm og internet. Alex åbner for en nødkasse, som indeholder myndighedernes anbefalinger til et hjemmeberedskab. Billederne er enten optaget på stativ eller håndholde, hvilket skaber en mere autentisk formidling i øjenhøjde med seeren. Dækbilleder med infografik fungerer som en visuel opskrift, der viser, hvad man skal anskaffe sig, hvis man selv vil lave nødkasse. Når alle danskere allerede har modtaget et brev fra myndigheder med en tjekliste til et hjemmeberedskab, hvad skal de så bruge en explainer til?
- 04: Videodagbog 1. dag 00:03:50**
Alex optager en videodagbog, hvor han beretter og viser, hvad han gør i løbet af de tre dage eksperimentet varer. Undervejs deler han også sine tanker, følelser, bekymringer og successer. Forestil dig, at du selv oplever en længere strømafbrydelse. Skriv eller optag en dagbog, hvor du lige som Alex deler dine oplevelser og reflekterer undervejs.
- 05: Ekspertinterview om nye trusler 00:05:17**
Her spiller Alex en mere tilbagetrukket og traditionel journalistisk rolle, hvor han enten formidler aktuelle problemstillinger vha. voice-over og medieklip eller stiller spørgsmål i et klassisk interview. Formålet er at belyse, hvorfor myndighederne har bedt danskerne om at preppe til tre dage. Eksperten forklarer, hvordan klimaforandringer og et nyt trusselsbillede med cyberangreb, misinformation og sabotage kræver et robust nødberedskab i danske hjem. Kender du til kriser i Danmark eller i udlandet, som er sket på grund af ekstremt vejr eller sabotage?
- 06: Reportage med prepper i skoven 00:08:35**
En drone filmer Jan Hansen i sit rette element. Han er prepper og har stor erfaring med at forberede sig på en mulige katastrofe. En reportage kan vise, hvordan han gør det, og det virker stærkere end hvis han sat i et studie og blot fortalte. Don't tell it - show it er et vigtigt værktøj i journalistens værktøjskasse. Find andre eksempler i explaineren, hvor Alex viser eller gør noget i stedet for at fortælle det.
- 07: Ekspertinterview om globalisering, urbanisering og digitalisering 00:10:41**
Endnu engang kommer eksperten på banen. Han forklarer, hvad der er for nogle bagvedliggende omstændigheder, der har gjort det danske samfund mere sårbart i dag end for 30 år siden. Hvorfor tror du, at vi får ekspertinterviewet i små bidder?
- 08: Videodagbog 2. dag 00:12:18**
Udfordringerne tager til for den lille familie. Kan vandet række og vil kloarken stoppe, hvis alle i opgangen hælder søvand i toilettet samtidig? Dokumentarer indeholder ofte et plot, hvor hovedpersonen lige som i spillefilm møder en række udfordringer. Det er med til at skabe spænding og identifikation, og som seer bliver vi hængende for at se, hvordan det hele ender.
- 09: Reportage med prepper i forråds-kammer 00:13:38**
Alex vælger at fortsætte interviewet inde i Jans store nødlager. Lav en liste over de øvrige locations journalisten har valgt at klippe i mellem, og diskuter, hvilken betydning de forskellige location spiller i explaineren.
- 10: Videodagbog 3. dag 00:15:36**
Problemerne fortsætter. Alex taber havregrøden, han skal lave stort i en pose og han trænger til et bad. Cirkusmusik gør det hele lidt sjovere, og heldigvis kan han drømme og varm mad i kantinen næste dag. Selvom explaineren drejer sig om et katastrofe scenarie, så veksler klippene grad af alvor mellem hyggelig hverdagssituationer i den lille familie og klip med krig og katastrofer. Prøv at lægge mærke til, hvordan lydsporet er med til at ændre stemningen undervejs.
- 11: Ekspert om sandsynligheden for katastrofescenariet 00:17:46**
Eksperten mener katastrofescenariet formentlig ikke kommer til at ske, men at historie desværre et fuld af ting, der ikke kunne lade sig gøre.
-

12: Eksperimentet slutter**00:18:23**

Endelig kan familien tænde for lyset, drikke vand fra hanen og tjekke mobilen. Det hele ender godt, og det var heller ikke så slemt, men der bliver godt for 'luksusdyrene' at vende tilbage til et normalt liv.

Links

BUPL.dk: Så taler du med børn om frygt, krig og kriser

<https://bupl.dk/boern-unge/nyheder/saadan-taler-du-med-boern-om-frygt-krig-og-kriser>

Beredskabsstyrelsen: Forberedt på kriser

<https://www.brs.dk/da/forberedt/>

dr.dk: Har du heller ikke preppet?

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/har-du-heller-ikke-preppet-saa-er-du-som-66-procent-af-danskerne>